

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 17Rb027

Onderwerp

Begroting 2018 en 2^e begrotingswijziging 2017 GGD Zuid-Limburg.

Beslispunten

1. Akkoord te gaan met de 2^e begrotingswijziging 2017 van de GGD Zuid-Limburg.
2. Akkoord te gaan met de begroting 2018 van de GGD Zuid-Limburg.
3. De financiële consequenties van de jaarrekening 2016, 2^e begrotingswijziging 2017 en begroting 2018 mee te nemen in de Najaarsnota 2017.
4. In te stemmen met bijgaande conceptbrief aan de GGD Zuid-Limburg.

Inleiding

In het kader van het jaarlijkse begrotingstraject heeft de GGD Zuid-Limburg haar begroting 2018 aan de gemeenteraden aangeboden. Gelijktijdig met de begroting 2018, is de 2^e begrotingswijziging 2017 aangeboden met het verzoek om uiterlijk op 1 juli a.s. een zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur. Vaststelling van de begroting en de begrotingswijziging is een verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg. Vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur is voorzien op 10 juli 2017.

Daarnaast wordt het jaardocument 2016 ter informatie aan de gemeenteraden aangeboden om een goede beoordeling van de begroting mogelijk te maken. Het jaardocument bestaat uit een jaarverslag en de jaarrekening 2016.

Doelstelling

Afgeven zienswijze met betrekking tot de begroting 2018 en de 2^e begrotingswijziging 2017 GGD Zuid-Limburg ten behoeve van de vaststelling door het Algemeen Bestuur.

Argumenten

Een korte terugblik:

Voor de periode 2016 – 2019 zijn de GGD en de gemeenten een ontwikkelpartnerschap aangegaan. Hierbij werd gekozen voor een scenario dat in beginsel uitgaat van een gelijkblijvend budget, met een jaarlijkse indexatie conform de nu geldende regels. Met ingang van 2017 is het toezicht WMO met de bijbehorende financiële afspraken volgens de 1^e begrotingswijziging aan het takenpakket toegevoegd. Ten aanzien van de 1^e begrotingswijziging is een positieve zienswijze afgegeven in de raadsvergadering van 30 november 2016.

Daarnaast is Veilig Thuis opgenomen in zowel de 2^e begrotingswijziging 2017 als in de begroting 2018. Vanwege de complexiteit en omvang van de ontwikkelingen bij Veilig Thuis, konden de financiële consequenties niet worden meegenomen in de 1^e begrotingswijziging 2017.

Middels een raadsinformatiebrief zijn de commissie- en raadsleden in januari geïnformeerd over de veranderopgave van Veilig Thuis en over het proces ten behoeve van de begrotingswijziging.

Veilig Thuis is per 1 januari 2015 ontstaan door de samenvoeging van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Sinds het ontstaan van Veilig Thuis wordt stap voor stap gewerkt aan het inrichten van een betrouwbare en kundige organisatie. Om te komen tot een doorkijk van de komende jaren heeft de GGD op verzoek van het Algemeen Bestuur een bedrijfsplan voor Veilig Thuis opgesteld, waarbij het bedrijfsplan een tweeledig doel heeft: Enerzijds het toelichten van de missie, visie, kernwaarden, doelstellingen, strategie en de speerpunten van Veilig Thuis voor 2017–2019. Anderzijds het bieden van een financieel kader voor 2017 – 2019. Het bedrijfsplan werd eind 2016 bestuurlijk vastgesteld en is gebaseerd op de uitgangspunten dat Veilig Thuis zonder wachtlijst kan werken en dat de afhandeling van de politiemeldingen medio 2017 door Veilig Thuis wordt ingevuld.

2016: ontwikkelingen in relatie tot jaarrekening 2016

Het thema gezondheid leeft sterk in de samenleving en kan niet meer los gezien worden van maatschappelijke thema's zoals participatie en onderwijs. De GGD Zuid-Limburg heeft hierin een belangrijke taak: de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van volksgezondheid te behartigen. De GGD Zuid-Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.

In 2016 is sprake van een negatief resultaat voor de GGD. Het negatief resultaat van de GGD wordt vrijwel geheel veroorzaakt door het verplicht genereren van een voorziening als gevolg van het invoeren van het Individueel Keuze Budget voor medewerkers vanuit de CARUWO met ingang van 1 januari 2017. De CARUWO is een gemeentelijke rechtspositieregeling en is een algemeen verbindend voorschrift. Ten gevolge daarvan bedraagt het negatief resultaat in totaal: €495.545.

Daarnaast kent Veilig Thuis een negatief resultaat voor 2016 van €2.843,00.

Daarbij zijn in 2016 afspraken gemaakt om wachtlijsten weg te werken. Inclusief de aanpassing van de index en de additioneel gemaakte kosten komt het totaal aan extra bijdrage 2016 voor gemeenten neer op een bedrag van €285.607. Dit bedrag blijft daarmee binnen de gemaakte afspraken inzake tijdelijke uitbreiding en het wegwerken van de wachtlijsten.

2017: 2^e begrotingswijziging

Zoals vermeld in de 1^e begrotingswijziging 2017 werd de begrotingswijziging voor Veilig Thuis niet meegenomen vanwege de complexiteit en omvang van de ontwikkelingen. Veilig thuis is derhalve meegenomen in de 2^e begrotingswijziging 2017. Daarnaast heeft de 2^e begrotingswijziging betrekking op de Jeugdgezondheidszorg.

Veilig Thuis

Doelstelling van Veilig Thuis is om in samenwerking met partners te komen tot een effectieve aanpak die aantoonbaar leidt tot het stoppen van geweld, duurzaam herstel van veiligheid en het bevorderen van ontwikkelkansen van mensen die betrokken zijn bij geweld in afhankelijkheidsrelaties. Hiervoor is het belangrijk dat Veilig Thuis de wettelijke taken vervult conform de geldende landelijke eisen en richtlijnen. Uit het bedrijfsplan van Veilig Thuis blijkt dat de veranderopgave groot is. Niet alleen inhoudelijk en bedrijfsmatig, maar ook financieel. De veranderopgave kent twee percelen.

Allereerst is belangrijk dat een balans ontstaat in de uitvoering van de huidige taken van Veilig Thuis, waarmee wordt bereikt dat structureel wachtlijstvrij gewerkt kan worden.

De tweede stap betreft de overdracht van de politiemeldingen die voorzien is voor medio 2017. Beide onderdelen maken deel uit van de begrotingswijziging.

1. Werken zonder wachtlijsten:

Voordat de politiemeldingen worden overdragen aan Veilig Thuis is het van belang om de wachtlijsten structureel op te lossen en wachtlijstvrij te werken. Met de inzet van incidentele middelen is het gelukt om de wachtlijst van 2016 weg te werken. Sinds 2017 zijn er geen wachtlijsten meer.

Echter om ervoor te zorgen dat nieuwe meldingen binnen de gestelde termijnen kunnen worden opgepakt en geen nieuwe wachtlijsten ontstaan, is het van belang dat de middelen van Veilig Thuis in

overeenstemming zijn met de hoeveelheid werk. Deze bedrijfsmatige ambitie gaat samen met inhoud, waarbij de focus ligt op het voldoen aan de kwaliteitsnormen conform het handelingsprotocol.

2. Politiemeldingen als nieuwe taak:

Vanaf medio 2017 worden de mutaties huiselijk geweld en kindermishandeling die de politie in haar systeem meldt, geregistreerd en beoordeeld door Veilig Thuis. Deze taak neemt Veilig Thuis over van de Veiligheidshuizen en is daarmee nieuw voor Veilig Thuis. De overdracht van de politiemeldingen is het meest omvangrijk. Daarnaast is sprake van een kwaliteitsimpuls van medewerkers conform het landelijke handelingsprotocol.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Door de transitie in de periode 2011 – 2015 heeft de JGZ een noodzakelijke inhoudelijke transformatie doorgemaakt, waarbij het takenpakket teruggebracht is naar de minimale wettelijke basis. Hierdoor is er een disbalans tussen het beschikbare budget en de taken van JGZ. Dit heeft geleid tot achterstanden in het reguliere takenpakket die moeten worden ingelopen. Door een veranderde rol van JGZ in het sociaal domein groeit de vraag naar expertise en advies snel, waardoor JGZ onvoldoende capaciteit heeft om invulling te geven aan de wettelijke basistaken. Dit heeft geleid tot achterstanden in de uitvoering van het basistakenpakket, zoals blijkt uit het bijgevoegde stuk met betrekking tot de 2^e begrotingswijziging. Het Dagelijks Bestuur van de GGD Zuid-Limburg vindt deze achterstanden niet acceptabel en heeft derhalve besloten om een incidentele begrotingswijziging voor zienswijze aan de gemeenten voor te leggen.

2018: Begroting GGD Zuid-Limburg

De GGD stelt jaarlijks een zo realistisch mogelijke begroting op met daarin de baten en lasten voor het komend kalenderjaar. De algemene uitgangspunten voor de begroting zijn opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling of door besluitvorming in het Algemeen Bestuur vastgelegd. Ook in 2018 wordt getracht samenwerkingen met partners structureel te borgen, zodat efficiënter gewerkt kan worden.

De uitgangspunten voor de begroting zijn:

- De bijdrage van de gemeenten wordt gebaseerd op het aantal inwoners van Zuid-Limburg op basis van de CBS-cijfers per 1 januari van twee jaar voorafgaand aan het boekjaar. Dit betekent dat de begroting 2018 gebaseerd is op het aantal inwoners van 2016.
- Bij het opstellen van de begroting wordt gebruik gemaakt van indexcijfers van het Centraal Planbureau. Van de indexpercentages voor loon en materieel wordt een gemiddelde index berekend op basis waarvan de opbrengsten (inclusief gemeentelijke bijdrage) worden geïndexeerd.
- Voor 2018 hanteert de GGD (met uitzondering van de Regionale Ambulance Voorziening) een index van 0,8% voor materieel en een index van 1,0% voor personeel.
- De GGD gebruikt voor de meerjarenraming een standaard index percentage van 1,75%.
- Bij de jaarrekening vindt een herrekening plaats op basis van de daadwerkelijke index. Om te voorkomen dat er grote verschillen bij de herrekening ontstaan, wordt bij significante afwijkingen in de index (meer dan €0,10 per inwoner) de begroting bijgesteld.
- De begroting wordt op hoofdproductniveau, conform het dienstverleningspakket opgesteld.
- Vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur gebeurt op programmaniveau, waarbij de productbegroting ter informatie is toegevoegd.

Uitgangspunt Veilig Thuis:

- De algemene uitgangspunten zijn van toepassing op Veilig Thuis.
- De grote fluctuaties in instroom en doorstroom bij Veilig Thuis maken het noodzakelijk om de bekostiging op basis hiervan mee te laten bewegen. Als uitgangspunt is gesteld dat bijstelling van het budget gebeurt bij een afwijking van 5%.

Uitgangspunten regionale ambulancevoorziening

- De regionale ambulancevoorziening (= acute zorg met uitzondering van de GHOR) wordt gefinancierd door de zorgverzekeraars. Uitgangspunt voor de begroting is het toegekende budget NZA.

De begroting 2018 is opgedeeld in vier delen. De GGD als organisatie staat centraal in het deel concern. Vervolgens worden de drie programma's verder uitgewerkt: GGD, Acute zorg en Veilig Thuis.

De GGD kent de volgende onderdelen:

- Beschermende taken: infectieziektebestrijding, seksuele gezondheid, hygiëne en inspectie, medische milieukunde
- Gezonde jeugd: jeugdgezondheidszorg
- Gezonde wijk: publieke gezondheid
- Kwetsbare personen: openbare geestelijke gezondheidszorg
- Overige taken: forensische geneeskunde, sociaal medische advisering, rijksvaccinatieprogramma

Acute zorg kent de volgende onderdelen:

- Regionale ambulancevoorziening
- Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio

Veilig Thuis:

- Op weg naar een volwaardig Veilig Thuis

Kanttekeningen

De GGD Zuid-Limburg kent meerdere financieringsvormen.

De wettelijke taken worden geregeld via de Wet Publieke Gezondheid en worden hoofdzakelijk gefinancierd door de deelnemende gemeenten op basis van een bijdrage per inwoner en aanvullend door de rijksoverheid. GHOR valt onder het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Daarnaast is Veilig Thuis een wettelijke taak die belegd is vanuit de Wmo en duidelijke relaties heeft met de Jeugdwet. Voor de uitvoering van de taken van Veilig Thuis geldt relatief weinig beleidsvrijheid, doordat veel landelijk wordt vastgelegd in protocollen en kwaliteitseisen.

De financiële positie van de GGD blijft kwetsbaar. Dit heeft te maken met bezuinigingen, door de toename in werk en de bredere taken in het sociaal domein en het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als het vermogen van de GGD om incidenteel en structureel niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn, te dekken zonder verstoring van de continuïteit in de uitvoering van de reguliere taken van de GGD. Het weerstandsvermogen is in 2016 onvoldoende. De keuze voor toekomstscenario 3: gefaseerd door ontwikkelen met een gelijkblijvend budget, betekent niet dat de situatie per direct verbeterd, maar gaat uit van een geleidelijke verbetering gedurende de periode 2016-2019.

Veilig Thuis

De afgelopen periode hebben diverse overleggen plaatsgevonden (zowel ambtelijk als bestuurlijk). Het resultaat van de diverse overleggen is een gedragen beeld over de veranderopgave voor Veilig Thuis en de stappen die nodig zijn om een volwaardige organisatie van Veilig Thuis te maken met alle taken en bevoegdheden die daarbij horen. Hierbij is het van belang om een zorgvuldig traject te doorlopen, waarbij de veiligheid van de burger centraal blijft staan.

Daarbij is als speerpunt benoemd om een solide basis te creëren, waarbij Veilig Thuis wachtlijstvrij kan werken. Dit betekent dat de focus ligt op het realiseren van de vereiste doorlooptijden en het in balans brengen van de instroom en de uitstroom, zodat geen nieuwe werkvoorwaarden en dus wachtlijsten ontstaan. Deze bedrijfsmatige ambitie gaat samen met het voldoen aan alle voorwaarden conform het handelingsprotocol. Daarbij is het tevens van belang dat Veilig Thuis kan blijven aansluiten bij de relevante overleggen in de regio om afstemming en een snelle doorstroom mogelijk te maken.

Geconstateerd wordt dat het moeilijk blijft om in te schatten hoeveel meldingen bij Veilig Thuis binnenkomen, hoeveel tijd nodig is voor een adequate invulling van het werk en het aantal meldingen dat afgeschaald kan worden naar het lokale veld. Op basis van de beschikbare gegevens op landelijk en regionaal niveau, is een zo reëel mogelijke inschatting gemaakt over de benodigde capaciteit. De extra bijdrage voor Veilig Thuis is dus sterk afhankelijk van het aantal meldingen en de snelheid waarmee casuïstiek verantwoord overgedragen kan worden.

Een gedegen monitoring is in 2017 nodig om de inschattingen te checken en bijstellingen te doen waar nodig. Dit zou kunnen leiden tot begrotingswijzigingen.

Mede door de financiële implicaties van Veilig Thuis, vinden bestuurlijke gesprekken plaats inzake de financieringssystematiek in relatie tot het solidariteitsbeginsel. Er wordt onderzocht of de financiering op basis van het aantal inwoners wordt gehandhaafd of dat een (gedeeltelijk) andere systematiek de voorkeur heeft. Het bestuur van de GGD heeft geconstateerd dat dit gespreksonderwerp niet door de GGD kan plaatsvinden en heeft beide centrumgemeenten Maastricht en Heerlen gevraagd om dit onderwerp te agenderen. Inmiddels hebben de gemeenten laten weten dat het niet mogelijk is om binnen de gestelde termijn een notitie voor te bereiden en dat dit geen input kan hebben voor de begroting 2018. Het vraagstuk over solidariteit reikt namelijk verder dan de financiering van de GGD en is op meerdere dossiers actueel. Derhalve is besloten om voor de begroting 2018 de vastgestelde financiële uitgangspunten te hanteren. Vanzelfsprekend kan een begrotingswijziging op een later tijdstip tot de mogelijkheden behoren indien meer duidelijkheid is over dit vraagstuk.

Daarnaast is de governance structuur een onderwerp van gesprek. Dit thema raakt zowel het GGD bestuur, het Veiligheidsbestuur als alle Zuid-Limburgse gemeenten. Centraal staat de vraag op welke manier Veilig Thuis, als onderdeel van de GGD, in de nabije toekomst aangestuurd moet worden en op welke manier bestuurlijke en ambtelijke overleggen vorm en inhoud krijgen.

Hoewel al veel stappen zijn gezet, bevinden een aantal ontwikkelingen zich nog in de beginfase en blijft afstemming en samenwerking nodig tussen de betrokken partijen. De aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waar iedere partij een actieve rol heeft om te komen tot een kwalitatieve en effectieve samenwerking.

Financiën

De voor de gemeente Kerkrade berekende bijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners.

Voor 2016 is uitgegaan van: 46.784 (per 01.01.2014)

Voor 2017 is uitgegaan van: 46.524 (per 01.01.2015)

Voor 2018 is uitgegaan van: 46.023 (per 01.01.2016)

Jaarrekening 2016

Het negatief resultaat van de GGD in 2016 wordt vrijwel geheel veroorzaakt door het invoeren van het Individueel Keuze Budget volgens de CARUWO met ingang van 01 januari 2017. Hiervoor zijn 7 maanden vakantiegeldverplichting in een voorziening geplaatst. Doordat het weerstandsvermogen onvoldoende is en de gemeenten garant staan voor het weerstandsvermogen, is besloten om de kosten te vorderen bij alle gemeenten. Voor de gemeente Kerkrade betekent dit een extra bijdrage van €40.465 waarvan €38.374 voortvloeien uit het Individueel Keuzebudget en €2.091 voortvloeien uit de jaarlijkse indexering.

Daarbij zijn in 2016 additionele kosten gemaakt om wachtlijsten voor Veilig Thuis weg te werken. Inclusief de aanpassing van de index en deze kosten, komt het totaal aan extra bijdrage 2016 voor gemeenten op €285.607. Zoals aangegeven blijft dit bedrag binnen de gemaakte afspraken inzake tijdelijke uitbreiding en het wegwerken van de wachtlijsten. Voor Kerkrade betekent dit een extra bijdrage van €22.117.

2^e begrotingswijziging 2017

Aanleiding voor de 2^e begrotingswijziging is de doorvertaling van het bedrijfsplan Veilig Thuis en de achterstanden bij Jeugdgezondheidszorg.

Veilig Thuis

Om invulling te geven aan de taken van Veilig Thuis (het wachtlijstvrij werken en de politiemeldingen als nieuwe taak), is een kostenraming gemaakt. Op verzoek van gemeenten is kritisch gekeken naar de benodigde kosten en de financiële implicaties. Dit heeft ertoe geleid dat de geraamde extra bijdrage bijgesteld is naar €2.700.000 (€4,50 per inwoner).

Verder zijn in het bedrijfsplan overheadkosten meegenomen. De afspraak is dat vanuit de programma's van de GGD, de daadwerkelijke overhead wordt verwerkt. Dit betekent dat in de begroting 2017 GGD Zuid-Limburg al een deel van de overhead is meegenomen, waardoor sprake is van een herverdeeffect tussen

de verschillende programma's van de GGD. Hierdoor ontstaat in 2017 een positief effect op de bijdrage van de deelnemende gemeenten bij het programma GGD.

Jeugdgezondheidszorg

Zoals beschreven heeft de gewijzigde en toegenomen inzetbaarheid van JGZ medewerkers geleid tot prioriteren van de uit te voeren activiteiten. Derhalve is het niet gelukt om alle reguliere gezondheidsonderzoeken binnen het geplande schooljaar te laten plaatsvinden en zijn wachtlijsten ontstaan. Deze wachtlijsten zijn niet wenselijk, waardoor een incidentele begrotingswijziging nodig is voor het wegwerken van de wachtlijsten.

Voor de 2^e begrotingswijziging van de GGD Zuid-Limburg en de daaruit voortvloeiende bijdrage vanuit de gemeente Kerkrade betekent dit een extra bijdrage voor Veilig Thuis van: €157.517 en voor Jeugdgezondheidszorg een extra bijdrage van: €14.567. In totaal is dit een bedrag van €172.084. Door het positieve herverdeeffect van de overheadkosten van €7.728 bedraagt de extra bijdrage voor de 2^e begrotingswijziging 2017 voor de gemeente Kerkrade in totaal: €164.356 (€172.084 minus €7.728).

Begroting 2018

In de begroting van de GGD Zuid-Limburg is een bijdrage van de gemeente Kerkrade opgenomen van totaal €747.544 exclusief Veilig Thuis. Dit is de verschuldigde bijdrage voor de reguliere zorg (gemeentelijke taken op basis van de Wet publieke gezondheid) van de GGD Zuid-Limburg op basis van de gemeenschappelijke regeling. Voor het onderdeel Veilig Thuis is een bijdrage opgenomen van totaal €313.289.

In de meerjaren gemeentebegroting is voor de reguliere dienstverlening rekening gehouden met een bijdrage van €776.200 (begrotingspost Gezondheidszorg). De bijdrage voor Veilig Thuis is hierin niet meegenomen. Veilig Thuis is een wettelijke taak en heeft duidelijke raakvlakken met de Jeugdwet en met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De meerjaren gemeentebegroting voorziet in de bekostiging van de reguliere taken van de GGD, echter niet in de additionele kosten van 2016, de 2^e begrotingswijziging 2017 en begroting 2018, onderdeel Veilig Thuis. Voorstel is om de afdekking van deze kosten mee te nemen in de Najaarsnota 2017.

Jaar	Bedrag in €	Toelichting kosten	Voorstel Najaarsnota 2017
Totaal 2016 + 2017	€226.938	Individueel Keuze Budget medewerkers GGD ZL, jaarlijkse indexering, kosten Veilig Thuis en het positief herverdeeffect overhead,	Incidenteel
2018	€313.289	Begroting 2018, onderdeel Veilig Thuis	Structureel

Communicatie

De zienswijze van de gemeenteraad wordt schriftelijk gecommuniceerd met de GGD Zuid-Limburg (zie bijgevoegde conceptbrief).

Uitvoering

Door middel van voormelde brief gericht aan de GGD Zuid Limburg.